



2020/2077(INI)

12.10.2020

MIETINTÖLUONNOS

uudesta kiertotaloutta koskevasta toimintasuunnitelmasta
(2020/2077(INI))

Ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunta

Esittelijä: Jan Huitema

Valmistelija (*):

Patrizia Toia, teollisuus-, tutkimus- ja energiavaliokunta

Anna Cavazzini, sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunta

(*) Valiokuntien yhteistyömenettely – työjärjestyksen 57 artikla

SISÄLTÖ

	Sivu
EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS	3
PERUSTELUT	9

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

uudesta kiertotaloutta koskevasta toimintasuunnitelmasta (2020/2077(INI))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon 11. maaliskuuta 2020 annetun komission tiedonannon ”Uusi kiertotalouden toimintasuunnitelma – Puhtaamman ja kilpailukykyisemmän Euroopan puolesta” (COM(2020)0098),
- ottaa huomioon vuonna 2015 käynnistetyn ensimmäisen kiertotalouden toimintasuunnitelman (komission tiedonanto 2. joulukuuta 2015 ”Kierto kuntoon - Kiertotaloutta koskeva EU:n toimintasuunnitelma” (COM(2015)0614)) ja sen mukaisesti toteutetut toimenpiteet;
- ottaa huomioon 10. heinäkuuta 2020 antamansa päätöslauselman kestävyttä edistävästä kemikaalistrategiasta¹,
- ottaa huomioon 15. tammikuuta 2020 antamansa päätöslauselman Euroopan vihreän kehityksen ohjelmasta²,
- ottaa huomioon 13. syyskuuta 2018 antamansa päätöslauselman Euroopan unionin strategiasta muoveista kiertotaloudessa³,
- ottaa huomioon 13. syyskuuta 2018 antamansa päätöslauselman ”Kiertotalouspaketin täytäntöönpano: vaihtoehtoja kemikaali-, tuote- ja jätelainsäädännön rajapinnalla yksilöityjen ongelmien ratkaisemiseksi”⁴,
- ottaa huomioon 31. toukokuuta 2018 antamansa päätöslauselman ekosuunnitteludirektiivin (2009/125/EY) täytäntöönpanosta⁵,
- ottaa huomioon 5. kesäkuuta 2019 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/904 tiettyjen muovituotteiden ympäristövaikutuksen vähentämisestä⁶,
- ottaa huomioon vuonna 2018 hyväksytyt EU:n jätelainsäädännön tarkistuksen, joka koski seuraavia säädöksiä: toukokuuta 2018 annettu direktiivi (EU) 2018/851 jätteistä annetun direktiivin 2008/98/EY muuttamisesta⁷; toukokuuta 2018 annettu direktiivi (EU) 2018/852 pakkauksista ja pakkausjätteistä annetun direktiivin 94/62/EY muuttamisesta⁸; toukokuuta 2018 annettu direktiivi (EU) 2018/850 kaatopaikoista

¹ Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2020)0201.

² Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2020)0005.

³ EUVL C 433, 23.12.2019, s. 136.

⁴ EUVL C 433, 23.12.2019, s. 146.

⁵ EUVL C 76, 9.3.2020, s. 192.

⁶ EUVL L 155, 12.6.2019, s. 1.

⁷ EUVL L 150, 14.6.2018, s. 109.

⁸ EUVL L 150, 14.6.2018, s. 141.

annetun direktiivin 1999/31/EY muuttamisesta⁹; toukokuuta 2018 annettu direktiivi (EU) 2018/849 romuajoneuvoista annetun direktiivin 2000/53/EY, paristoista ja akuista sekä käytetyistä paristoista ja akuista annetun direktiivin 2006/66/EY ja sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetun direktiivin 2012/19/EU muuttamisesta¹⁰,

- ottaa huomioon 26. tammikuuta 2017 annetun komission tiedonannon ”Energian hyödyntäminen kiertotaloudessa” (COM(2017)0034),
 - ottaa huomioon kansainvälisen luonnonvarapaneelin julkistaman ”Global Resources Outlook 2019” -raportin¹¹,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 54 artiklan,
 - ottaa huomioon teollisuus-, tutkimus- ja energiavaliokunnan, sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunnan, kansainvälisen kaupan valiokunnan, liikenne- ja matkailuvaliokunnan sekä maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunnan lausunnot,
 - ottaa huomioon ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunnan mietinnön (A9-0000/2020),
- A. toteaa, että ellei luonnonvarojen käyttöä vähennetä, ihmiskunta kuluttaa resursseja kolmen maapallon edestä, ja ottaa huomioon, että luonnonvarojen kokonaiskäytön ja jätteiden vähentäminen on kiertotalouden yleinen tavoite;
- B. ottaa huomioon, että jopa 80 prosenttia tuotteiden ympäristövaikutuksista johtuu suunnitteluvaiheessa tehdyistä päätöksistä;
- C. ottaa huomioon, että Cambridge Econometrics -konsulttiyhtiön tuoreen tutkimuksen mukaan kiertotalous voi kasvattaa EU:n BKT:tä 0,5 prosentilla ja luoda noin 700 000 uutta työpaikkaa vuoteen 2030 mennessä;
1. on tyytyväinen komission uuteen kiertotaloutta koskevaan toimintasuunnitelmaan; korostaa, että kiertotalous on avainasemassa kulutuksen ja tuotannon yleisen ympäristöjalanjäljen pienentämisessä Euroopassa ja Pariisin sopimuksen ilmastotavoitteiden saavuttamisessa;
 2. korostaa, että kiertotalous voi tarjota ratkaisuja covid-19-kriisin aiheuttamiin ja esiin tuomiin uusiin haasteisiin vähentämällä arvoketjujen haavoittuvuutta EU:ssa ja maailmanlaajuisesti;
 3. katsoo, että kiertotalous tarjoaa EU:lle ja eurooppalaisille yrityksille keinon säilyttää kilpailukykyä maailmanlaajuisilla markkinoilla; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita suuntaamaan investointeja kiertotaloutta edistävien aloitteiden laajentamiseen; katsoo, että EU:n talouden elpymissuunnitelmaa (Next Generation EU -väline) olisi käytettävä kiertotaloutta tukevien aloitteiden ja sen edellyttämän

⁹ EUVL L 150, 14.6.2018, s. 100.

¹⁰ EUVL L 150, 14.6.2018, s. 93.

¹¹ <https://www.resourcepanel.org/reports/global-resources-outlook>

infrastruktuurin käyttöön ottamiseen;

4. kehottaa komissiota ehdottamaan EU:n tavoitetta perusraaka-aineiden käytön vähentämiselle;
5. korostaa mahdollisuuksia yhdistää kiertotalouden ratkaisuja ja digitalisointia; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita kehittämään toimintapolitiikkoja, joilla tuetaan uusia, kestäviä ja tuote palveluna -lähestymistapaan perustuvia liiketoimintamalleja;
6. korostaa tarvetta luoda taloudellisia kannustimia kiertotalousratkaisuihin liittyvälle innovoinnille, ja kehottaa tukemaan sitä Euroopan uudessa teollisuusstrategiassa sekä pk-yritysstrategiassa; korostaa pk-yritysten (pienet ja keskisuuret yritykset) ja uusyriyten erityisasemaa siirryttäessä kohti kiertotaloutta;

Kestävä tuotepoliittinen kehys

7. korostaa, että kestävien tuotteiden olisi muututtava normiksi EU:n markkinoilla ja että resurssien käytön vähentämisen, arvon säilyttämisen taloudessa, jätteen syntymisen ehkäisemisen, jätteen uusiokäyttöön perustuvan suunnittelun (design out of waste) ja kuluttajille koituvien hyötyjen olisi oltava uutta kestävää tuotepoliitiikkaa ohjaavia periaatteita;
8. kannattaa voimakkaasti ekosuunnitteludirektiivin soveltamisalan laajentamista siten, että se kattaa muut kuin energiaan liittyvät tuotteet ja että siinä asetetaan lujuutta, uudelleenkäytettävyyttä, korjattavuutta, päivitettävyyttä, kierrätettävyyttä sekä resurssi- ja energiatehokkuutta koskevia vaatimuksia, ja kehottaa komissiota esittämään tätä koskevan ehdotuksen vuonna 2021;
9. kannustaa komissiota ehdottamaan kullekin tuoteluokalle resurssitehokkuutta ja ympäristöjalanjälkeä koskevia tavoitteita ja ottamaan käyttöön tuotekohtaisia kierrätettyä sisältöä koskevia tavoitteita varmistaen samalla kyseisten tuotteiden suorituskyvyn ja turvallisuuden;
10. kannattaa suunnitelmaa ottaa käyttöön digitaaliset tuotepassit, jotta yrityksiä ja kuluttajia voidaan auttaa seuraamaan tuotteen ympäristövaikutuksia koko arvoketjussa;
11. korostaa tavoitetta kehittää myrkyttömiä materiaalikiertoja ja toistaa kestävyttä edistävästä kemikaalistrategiasta antamassaan päätöslauselmassa esittämänsä kannat;
12. korostaa kuluttajien oikeutta saada täsmällisempää ja tarkempaa tietoa tuotteiden ja palvelujen ympäristövaikutuksista, ja kehottaa komissiota antamaan ehdotuksia ympäristöväittämien todistamiseksi luotettavilla ja yhdenmukaistetuilla laskentamenetelmillä;
13. tukee kaavailtuja aloitteita, joilla parannetaan tuotteiden lujuutta ja korjattavuutta jätehierarkian mukaisesti ja vahvistetaan samalla kuluttajien oikeuksia; suhtautuu siksi myönteisesti suunniteltuun ”korjauttamisoikeutta” koskevaan aloitteeseen;
14. korostaa tarvetta edistää kestävien tuotteiden sisämarkkinoita ja katsoo, että julkisen sektorin olisi näytettävä tässä asiassa esimerkkiä; kannattaa ympäristöä säästäviä

julkisia hankintoja koskevien pakollisten vähimmäiskriteerien ja -tavoitteiden vahvistamista;

15. korostaa, että on edistettävä korkealaatuista kierrätystä ja ylläpidettävä puhdasta ja kestävästä materiaalien suljettua kiertoa;
16. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita tukemaan sellaisten uusien innovatiivisten teknologioiden, erityisesti tehostetun kierrätyksen, ja digitaalitekniikoiden, kuten lohkoketjun, kehittämistä, joilla voidaan tukea kiertotalouden kehittämistä resurssien seurannan, jäljittämisen ja kartoituksen avulla;
17. korostaa, että tuotestandardeja vahvistettaessa on otettava huomioon tuotteen elinkaari sekä puolivalmiiden tuotteiden, varaosien ja sivutuotteiden vaikutus koko arvoketjussa; katsoo, että ne on laadittava avoimessa ja tieteeseen perustuvassa prosessissa, johon asiaan liittyvät sidosryhmät osallistuvat;
18. korostaa, että toimintapolitiikkojen on oltava johdonmukaisia, ja kehottaa komissiota arvioimaan kriittisesti uudelleen nykyiset politiikat, jotta varmistetaan tasapuoliset toimintaedellytykset kiertotalouden tuotantoprosesseille ja liiketoimintamalleille;

Keskeisten tuotteiden arvoketjut: elektroniikka ja tieto- ja viestintäteknikka

19. tukee kiertoelektroniikka-aloitetta, jolla puututaan lujuuteen, kiertotalouden periaatteiden mukaiseen suunnitteluun, jätteen syntymisen ehkäisemiseen sekä jätteen keräykseen ja kierrätykseen liittyviin puutteisiin; kehottaa yhdenmukaistamaan sähkö- ja elektroniikkalaiteromun kierrätyksen infrastruktuurin EU:ssa;

Keskeisten tuotteiden arvoketjut: akut ja ajoneuvot

20. korostaa akkuja ja ajoneuvoja koskevaan lainsäädäntökehykseen sovellettavan strategisen lähestymistavan merkitystä siirryttäessä puhtaaseen liikkuvuuteen ja otettaessa käyttöön kriittisiä raaka-aineita koskevia toimintapolitiikkoja;
21. kehottaa luomaan uuden akkujen sääntelykehyksen, joka kattaa ekologisen suunnittelun, arvokkaiden materiaalien aiempaa tehokkaamman talteenoton, keräämisen, uudelleenkäytön ja kierrätyksen, kuluttajatiedotuksen, elinkaaren aikaiset ympäristövaikutukset sekä kestävä hankinnan;

Keskeisten tuotteiden arvoketjut: pakkaukset

22. muistuttaa, että tavoitteena on tehdä kaikista pakkauksista uudelleen käytettäviä tai kierrätettäviä taloudellisesti kannattavalla tavalla vuoteen 2030 mennessä, ja kehottaa komissiota esittämään viipymättä asiaa koskevan lainsäädäntöehdotuksen, johon sisältyy toimenpiteitä ylipakkaamisen vähentämiseksi ja uudelleenkäytön edistämiseksi;
23. korostaa pakkausten keskeistä merkitystä tuoteturvallisuuden, erityisesti elintarviketurvallisuuden, ja hygienian kannalta; pyytää kuitenkin toimialaa sitoutumaan tuottamiensa pakkausten määrän vähentämiseen ja kehittämään entistä tehokkaampia ja kiertotalouteen perustuvia pakkausratkaisuja, ja antaa tukensa kiertomuoviallianssin kaltaisille aloitteille;

Keskeisten tuotteiden arvoketjut: muovit

24. kehottaa komissiota puuttumaan mikromuoviongelmaan kokonaisvaltaisesti, muun muassa hyväksymällä suunnitellun tarkoituksellisesti lisättyjen mikromuovien kattavan käytöstä poistamisen sekä uusilla toimenpiteillä, myös sääntelytoimenpiteillä, esimerkiksi tekstiilien, renkaiden ja muovipellettien tahattomien muovipäästöjen varalta; korostaa, että puutteet mikromuoveja koskevassa tieteellisessä tietämyksessä on korjattava;

Keskeisten tuotteiden arvoketjut: tekstiilit

25. korostaa, että on tärkeää laatia uusi kattava EU:n tekstiilistrategia, jolla edistetään EU:n tekstiilialan kestävyyttä ja jossa otetaan huomioon kaikki ympäristövaikutukset koko arvoketjussa;
26. suhtautuu myönteisesti tekstiilialan uuden tuotepoliittisen kehyksen soveltamiseen; kehottaa ryhtymään toimiin muun muassa mikrokuitujen hävikin torjumiseksi;

Keskeisten tuotteiden arvoketjut: rakentaminen ja rakennukset

27. kehottaa komissiota sisällyttämään kiertotalouden periaatteet täysimääräisesti tulevaan rakennusten kunnostamiseen kannustavaan aloitteeseen;

Keskeisten tuotteiden arvoketjut: elintarvikkeet, vesi ja ravinteet

28. kehottaa komissiota antamaan ehdotuksia ruokahävikin määrän puolittamista vuoteen 2030 mennessä koskevan tavoitteen saavuttamiseksi;
29. korostaa biopohjaisten tuotteiden, myös biojätteen paremman hyödyntämisen, suurta merkitystä siirryttäessä kohti hiilineutraalia kiertotaloutta;
30. kehottaa komissiota toteuttamaan toimenpiteitä maatalouden ravinnekierron sulkemiseksi ja sallimaan kierrätetyn karjanlannan ja muiden orgaanisten ravinteiden käytön lisäämisen kemiallisten lannoitteiden käytön sijasta ottaen samalla huomioon tarpeen suojella ympäristöä ja ekosysteemejä;

Vähemmän jätettä, enemmän arvoa

31. korostaa, että EU:n jätehierarkian mukaisesti on tärkeää asettaa etusijalle jätteen syntymisen ehkäiseminen, ja kehottaa komissiota ehdottamaan erityisiä sitovia jätteen vähentämistavoitteita sekä jäännösjätteen syntymisen rajoittamista koskevia tavoitteita;
32. katsoo, että ei-kilpailukykyiset hinnat ja uusioraaka-aineiden puute ovat kiertotalouden suurimpia esteitä; pyytää komissiota harkitsemaan toimenpiteitä, joilla parannetaan uusioraaka-aineiden kilpailukykyä, kuten taloudellisia kannustimia, hiilidioksidisäästöistä maksettavat palkkiot mukaan luettuina, verotoimenpiteitä, julkisia hankintoja sekä laajennetun tuottajavastuun aiempaa laajempaa soveltamista;
33. kannattaa voimakkaasti tavoitetta luoda hyvin toimivat uusioraaka-aineiden markkinat EU:ssa ja korostaa, että tämä edellyttää yhteisten vaatimusten vahvistamista; kehottaa komissiota ehdottamaan keskeisiin jätevirtoihin sovellettavien jätteeksi luokittelun

päättymistä koskevien kriteereiden (end-of-waste -kriteerit) vahvistamista;

34. palauttaa mieliin EU:n jätetavoitteet ja korostaa, että jäsenvaltioiden on jätehierarkian mukaisesti asetettava ensisijaiseksi tavoitteeksi jätteiden kaatopaikoille sijoittamisen lopettaminen;

Kiertotalous toimivaksi ihmisille, alueille ja kaupungeille

35. toteaa, että aluehallinnoilla ja paikallisyhteisöillä on tärkeä rooli jätehuollossa; kehottaa komissiota tukemaan kiertotalouden keskusten perustamista kaikkiin Euroopan alueisiin ja paikallisyhteisöihin;

Toiminnan johtaminen maailmanlaajuisella tasolla

36. tukee komission pyrkimystä tarkistaa jätteensiirtoasetusta, jotta voidaan lopettaa EU:n ongelmajätteiden vienti kolmansiin maihin; pyytää komissiota keskittymään myös taloudellisiin kannustimiin jätteiden viennin rajoittamiseksi;
37. kehottaa eurooppalaisia tuottajia kantamaan vastuunsa myydessään tuotteita kolmansissa maissa ja ehdottaa, että teollisuuden sidosryhmät sitoutuvat jätteiden korvausohjelmiin ottamalla käyttöön erillisiä keräysjärjestelmiä;

o

o o

38. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle.

PERUSTELUT

Vuoteen 2050 mennessä ihmiskunta kuluttaa resursseja kolmen maapallon edestä, koska luonnonvaramme ovat rajalliset ja ilmasto on muuttumassa, on välttämätöntä siirtyä pois nykyisestä ota-valmista-tuhlaa-yhteiskunnastamme ja pyrkiä kiertotalouteen. Nyt Eurooppa on elpymässä ennennäkemättömästä terveys- ja talouskriisistä, joka on paljastanut resurssiemme ja arvoketjujemme haavoittuvuuden. Meidän pitäisi pitää vauhtia yllä ja tarttua esteisiin, joiden vuoksi kiertotalouden ratkaisut eivät menesty.

Uusi kiertotalouden toimintasuunnitelma (CEAP 2.0) on kiinteä osa vihreän kehityksen ohjelmassa ja Pariisin sopimuksessa sovittuja ilmastotavoitteita. Vuonna 2015 julkistetussa ensimmäisessä kiertotaloutta koskevassa toimintasuunnitelmassa keskityttiin tuotteiden kierrätettävyyteen, mutta tässä toisessa toimintasuunnitelmassa korostetaan erityisesti jätteen syntymisen ehkäisemiseen ja jätehuoltoon liittyviä ennalta ehkäiseviä toimia. Alankomaiden hallitus on asettanut tavoitteeksi vähentää resurssien käyttöä 50 prosentilla vuoteen 2030, ja tämä esimerkki voisi toimia mittapuuna EU:lle¹².

Sen lisäksi, että kiertotalous vähentää jyrkästi EU:n hiilidioksidipäästöjä, se myös edistää talouskasvua ja luo työpaikkoja, joita Eurooppa tarvitsee elpymisessään. Arvioiden mukaan CEAP 2.0 -suunnitelmalla voitaisiin luoda 700. 000 työpaikkaa koko EU:ssa vuoteen 2030 mennessä ja sen ansiosta EU:n BKT kasvaisi 0,5 prosenttia¹³. Kiertotalous voisi tukea yhteiskuntien entistäkin laajempaa digitalisointia ja täysimittaisen vuokratalouden kehittämistä siten, että tuote palveluna -malli on yksi toimintasuunnitelman keskeisistä liiketoimintamalleista.

Päivittäin käytettävien materiaalien tuotanto aiheuttaa nykyään 45 prosenttia hiilidioksidipäästöistä. Jotta taloutemme voidaan muuttaa perusteellisesti niin, että se perustuu kiertotalouteen, on tarpeen ottaa käyttöön asianmukaisiin arviointeihin perustuva kokonaisvaltainen lähestymistapa, jotta voidaan siirtyä tieteesen pohjautuvaan päätöksentekoon. Jotta CEAP 2.0 -suunnitelmasta tulee menestys, kiertotalous- ja kestävyysperiaatteen noudattaminen arvoketjun kaikissa vaiheissa on varmistettava. Samalla innovointi on avainasemassa, sillä kiertotalouden malli perustuu uusiin teknologioihin, jotka ovat usein digitaalisia.

Kestävä tuotepoliittinen kehys

CEAP 2.0 -suunnitelmalla olisi pyrittävä kääntämään kilpailemista alhaisimmalla sääntelytasolla kuvaava, alaspäin kaartuva käyrä ylöspäin korkeimmalla sääntelytasolla kilpailemisen merkiksi. Meidän on etsittävä uusia sijoittamiskelpoisia teknologioita, jotta voidaan varmistaa, että kierrätetyn tuotteen laatu on sama kuin ensimmäisistä valmistetun tuotteen.

Tässä mietinnössä tuetaan täysin komission tavoitetta keskittyä tuotteiden

¹² Nederland Circulair in 2050 -ohjelma, https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/circulaire-economie/nederland-circulair-in-2050_s_7.

¹³ Euroopan parlamentin tutkimuspalvelu, Circular Economy (Kiertotalous): <https://www.europarl.europa.eu/thinktank/infographics/circulareconomy/public/index.html>.

ympäristöjalanjälkeen, sillä tuotteiden ympäristövaikutuksista 80 prosenttia johtuu suunnitteluvaiheessa tehdyistä päätöksistä. Siksi tässä mietinnössä ei keskitytä pelkästään kullekin tuoteluokalle asetettaviin resurssitehokkuustavoitteisiin, vaan siinä esitellään myös tuotekohtaisia kierrätettyä sisältöä koskevia ja luotettaviin laskentamenetelmiin perustuvia tavoitteita, joiden yhteydessä on samalla varmistettu tuotteiden suorituskyky ja turvallisuus.

Digitalisoituneessa yhteiskunnassa kuluttajat ja tuottajat vaativat ajantasaista ja paikkansa pitävää tietoa tuotteiden ja niiden alkuperien kestävydestä. Mietinnössä kannatetaan komission aloitteita digitaalisten tuotepassien käyttöön ottamiseksi. Ympäristövaikutusten arvioinnissa olisi otettava huomioon myös varaosat, puolivalmiit tuotteet, kierrätettävyyden sekä tuotteen elinkaari-vaikutukset.

Kuluttajien ja julkisten ostajien vaikutusmahdollisuuksien lisääminen

Tällä hetkellä viranomaisten ostovoima vastaa ainoastaan 14 prosenttia EU:n BKT:stä. Komission olisi näytettävä mallia vahvistamalla ympäristöä säästäviä julkisia hankintoja koskevia pakollisia vähimmäiskriteerejä ja -tavoitteita. Tässä mielessä komissio ja jäsenvaltiot voisivat toimia ”kysynnän käynnistävän asiakkaan” (launching customer) roolissa. Toinen keskeinen tekijä on kuluttajien oikeuksien vahvistaminen ”korjauttamisoikeutta” koskevan aloitteen myötä.

Kiertoajattelu tuotantoprosessissa

EU:n teollisuusstrategian ytimessä olisi oltava kiertoon perustuva tuotantoprosessi, sillä se on keskeinen tekijä siirtymisessä kilpailukykyiseen ja ilmastoneutraaliin teolliseen perustaan. Kestävästi hankituilla materiaaleilla on valtava potentiaali, ja niillä voidaan tukea biotalouden toimintasuunnitelman jatkokehittämistä.

Tuotantoprosessien muuttaminen kiertoajatteluun perustuviksi riippuu hyvin suuresti uuden teknologian kehittämisestä. Komission ja jäsenvaltioiden on investoitava innovatiivisiin kehityskuluihin, joissa keskitytään erityisesti kierrätyksen tehostamiseen ja digitaalitekniikoihin kiertotalouden tukemiseksi ja resurssien seurannan mahdollistamiseksi.

Investoinneissa ei pitäisi keskittyä pelkästään lopputuotteeseen, vaan niitä olisi ohjattava myös puolivalmiiden tuotteiden suuntaan, sillä nekin ovat merkittäviä mahdollistavia tekijöitä.

Keskeisten tuotteiden arvoketjut

Tässä mietinnössä kannatetaan komission ehdotusta, joka koskee niiden seitsemän alan valitsemista, joilla CEAP 2.0 -suunnitelmassa tarkoitettujen keskeisten tuotteiden arvoketjut toimivat. Kyse on seuraavista aloista: elektroniikka ja tieto- ja viestintäteknikka, akut ja ajoneuvot, pakkaukset, muovit, tekstiilit, rakentaminen ja rakennukset sekä elintarvikkeet, vesi ja ravinteet. Nämä alat tarjoavat valtavat mahdollisuudet ja niillä on oleva suuri vaikutus täysimittaisen kiertotalouden kehittämisessä.

Pk-yritykset ja teollisuuden toimijat ajavat voimakkaasti siirtymistä kiertotalouteen, vaikka monet niistä joutuvatkin kohtaamaan hallinnollisia tai lainsäädännöllisiä esteitä. Lisäksi meneillään olevan pandemian vaikutus tiettyihin aloihin on ollut merkittävä. CEAP 2.0

-suunnitelma osoittaa tien kohti vankkaa elpymistä ja uutta taloudellisen vaurauden kautta.

Elektroniikka ja tieto- ja viestintäteknikka

CEAP 2.0 -suunnitelmassa ehdotetaan kiertoelektroniikka-aloitteen perustamista, ja sillä on määrä edistää tuotteiden eliniän pidentämistä parantamalla uudelleenkäytettävyyttä, korjattavuutta ja päivitettävyyttä. Kierrätysinfrastruktuurin asianmukainen täytäntöönpano on keskeinen osatekijä kiertotalouteen perustuvan tieto- ja viestintäteknikan alan kehityksessä.

Akut ja ajoneuvot

Tässä mietinnössä odotetaan suuren kiinnostuksen vallassa akkudirektiiviä ja vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurista annettua direktiiviä koskevia komission ehdotuksia, erityisesti niitä, jotka liittyvät ekosunnitteluun, arvokkaiden materiaalien aiempaa tehokkaampaan talteenottoon, keräämiseen, uudelleenkäyttöön ja kierrätykseen, kuluttajätiedotukseen, elinkaaren aikaisiin ympäristövaikutuksiin sekä kestävään hankintaan. Puhdas liikkuvuus on otettava käyttöön ja kriittisiä raaka-aineita koskevia toimintapolitiikkoja on pantava täytäntöön.

Tekstiilit

On keskeisen tärkeää laatia uusi kattava EU:n tekstiilistrategia alan ympäristö- ja yhteiskunnallisten vaikutusten huomioon ottamiseksi. Komission olisi ehdotettava tekstiilejä koskevassa kestävässä tuotepoliittisessa kehityksessä kohdennettuja toimenpiteitä, joilla puututaan mikromuovien esiintymiseen tekstiileissä, sillä meriroskassa niiden osuus on 1-35 prosenttia, sekä yhdenmukaistettuja mittaus- ja ehkäisyjärjestelmiä, joilla valvotaan mikrokuitujen tahallisia päästöjä tai tahatonta irtoamista.

Muovit

Muovit ovat yhdessä tekstiilien, autonrenkaiden ja pellettien kanssa suurin osasyö primaarimikromuovien esiintymiseen ympäristössä, mutta vieläkin suurempi osa tästä pilaantumisesta johtuu meriympäristöön päästettyjen makromuovien hajoamisesta.

Pakkaukset

Pakkausten merkitys tuoteturvallisuuden ja hygienian kannalta on keskeinen, erityisesti elintarvike- ja juoma-alalla. Kuitenkin jätehierarkia huomioon ottaen olisi toimintapolitiikassa keskityttävä aiempaa enemmän pakkausten uudelleenkäyttöön. Samanaikaisesti olisi pakkausten määrä minimoitava siten, että tuotteen laatu ja turvallisuus säilyvät ennallaan. Tässä mietinnössä kehoitetaan lisäksi toimialaa sitoutumaan pakkausten kokonaismäärän 50 prosentin vähennykseen ja ottamaan huomioon tavoite korvata muovit kestävillä ja uusiutuvilla tai kierrätettävillä materiaaleilla vuoteen 2030 mennessä.

Rakentaminen ja rakennukset

Rakennusalan on vastattava kahteen haasteeseen samanaikaisesti: nopean kaupungistumisen ja väestönkasvun johdosta rakennuksia tarvitaan jatkuvasti lisää, ja nykyisissä rakennuksissa

tarvitaan kipeästi peruskorjauksia ja niiden energiatehokkuutta ja -käyttöä on parannettava¹⁴. Komission on asetettava lainsäädäntöehdotuksensa tärkeysjärjestykseen kunnostamiseen kannustavan aloitteen yhteydessä, ja esittelijä toivoo, että komissio tarkastelee uudelleen suurimpia jätevirtoja pitäen samalla mielessä ehdotuksen kohtuuhintaisuuden ja toteutettavuuden.

Elintarvikkeet, vesi ja ravinteet

Tässä mietinnössä kannatetaan lainsäädäntöaloitteita, joilla on tarkoitus edistää jäteveden uudelleenkäyttöä maatalousprosesseissa. Käsitellyn yhdyskuntajäteveden uudelleenkäytön avulla voidaan helpottaa vedenpuutetta huolehtimalla, että kyseistä uusiovetä käytetään kasteluun maataloudessa. Tämän lisäksi komission olisi tarkasteltava myös mahdollisuutta sulkea maatalouden ravinnekierto sekä pyrittävä saavuttamaan ruokahävikin määrän puolittamista vuoteen 2030 mennessä koskeva tavoite.

Vähemmän jätettä, enemmän arvoa

Vuonna 2035 unionin on pidettävä kiinni tiukasta määräajasta, joka koskee yhdyskuntajätteen kierrätykselle asetettua 65 prosentin tavoitetta sekä kaatopaikalle sijoittamiselle asetettua 10 prosentin enimmäisosuutta. EU:n olisi asetettava jätteen syntymisen ehkäisemistä koskevia tavoitteita ja luovuttava jätteen sijoittamisesta kaatopaikoille silloin, kun saatavilla on vaihtoehtoisia jätehuoltoteknologioita.

Kiertotalous toimivaksi ihmisille, alueille ja kaupungeille

Kiertotalous ei menesty, jos siihen sovelletaan ylhäältä alaspäin -lähestymistapaa, vaan se tarvitsee paikallisyhteisöjä ja alueviranomaisia toimimaan CEAP 2.0 -suunnitelman täytäntöönpanon edelläkävijöinä. Komission olisi kuitenkin edistettävä jätteiden keruuta ja uutta lajitteluinfrastruktuuria koskevien parhaiden käytäntöjen vaihtoa.

Toiminnan johtaminen maailmanlaajuisella tasolla

Tätä kirjoitettaessa tarkasteltavana on muitakin lainsäädäntöehdotuksia, jotka ovat avainasemassa CEAP 2.0 -suunnitelman käyttöönotossa. Ensinnäkin on pantava täytäntöön Baselin yleissopimukseen hiljan tehdyt, muovijätteen kauppaa koskevat tarkistukset. Toiseksi mietinnössä kannatetaan komission pyrkimystä tarkistaa jätteensiirtoasetusta. Tarkistuksessa harkitaan jätteen siirtojen rajoittamista. Komission olisi harkittava taloudellisia kannustimia viennin lopettamiseksi. Mietinnössä ehdotetaan myös uutena ajatuksena sitä, että toimiala sitoutuisi jätteiden korvausohjelmiin uusiomateriaalivirtojen varmistamiseksi.

¹⁴ The Built Environment, Ellen MacArthur Foundation, <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/assets/downloads/The-Built-Environment.pdf>, 2020, s. 2-3.